

De raad, de Ow en participatie

Dorpsraad Sevenum

26 mei 2025

Van der Schoot Advies

Even voorstellen....

- Bureau voor ruimtelijke ordening en duurzaamheid
- Adviseren en opleiden Omgevingswet
- Auteur/eindredacteur:

- Blogs en andere informatie: www.vanderschootadvies.nl
- info@vanderschootadvies.nl

Wat is de Omgevingswet?

- Juridische verandering
- Bedoeling anders (en digitaal) werken door **iedereen**
- Met betrekking tot:
 - Fysieke leefomgeving = **alles**
 - Activiteiten met gevolgen voor de fysieke leefomgeving
 - Gevolgen voor mensen in de fysieke leefomgeving = o.a. gezondheid

Ook van toepassing

- **Algemene wet bestuursrecht: alle besluiten**
 - Bestuursorgaan moet bij voorbereiding besluit nodige kennis verzamelen over relevante feiten en af te wegen belangen (onderzoeksplicht).
 - Bestuursorgaan moet bij een besluit belangenafweging maken, waarbij nadelige gevolgen voor belanghebbenden in redelijke verhouding moeten staan tot doelen van het besluit (evenredigheidsbeginsel)
 - Besluit moet goed gemotiveerd zijn (motiveringsplicht)

*Participatie
=
hulpmiddel*

Gemeentewet: Rollen gemeenteraad

- Raad vertegenwoordigt inwoners
 - = algemeen belang
 - = bewaken democratische rechtsstaat.
 - Nb: geen belangenbehartiging.
 - Raad stelt kaders en regels vast
 - Raad controleert het college = bepalen en bewaken uitvoering door het college, oa financieel en aan de hand van beleid

Bijv. Participatieverordening

Bijv. dat participatie goed plaatsvindt.

Spanningsveld

volksvertegenwoordiging

- Algemeen belang
- Belangen afwegen
- Standpunten overwinnen, kiezen en verbinden
- Verandering rol voor en na verkiezing
- Pijn verdelen
- Participatie organiseren bij eigen bevoegdheden en controleren bij bevoegdheden college

participatie

- Eigen belangen
- Belangen behartigen
- Bereidheid tot standpunten overwinnen?
- Kiezers
- Pijn vermijden of dragen
- Draagvlak willen

En dan....Omgevingswet

Verbeterdoelen

Maatschappelijke doelen

deregulering digitalisering decentralisering

Maatschappelijke doelen (art. 1.3)

- Deze wet is met het oog op
 - duurzame ontwikkeling,
 - de bewoonbaarheid van het land en
 - de bescherming en verbetering van het leefmilieu
 - gericht op het in onderlinge **samenhang**
- (a) **bereiken en in stand houden** van een
- veilige en gezonde fysieke leefomgeving en
 - een goede omgevingskwaliteit
 - (ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur),

en

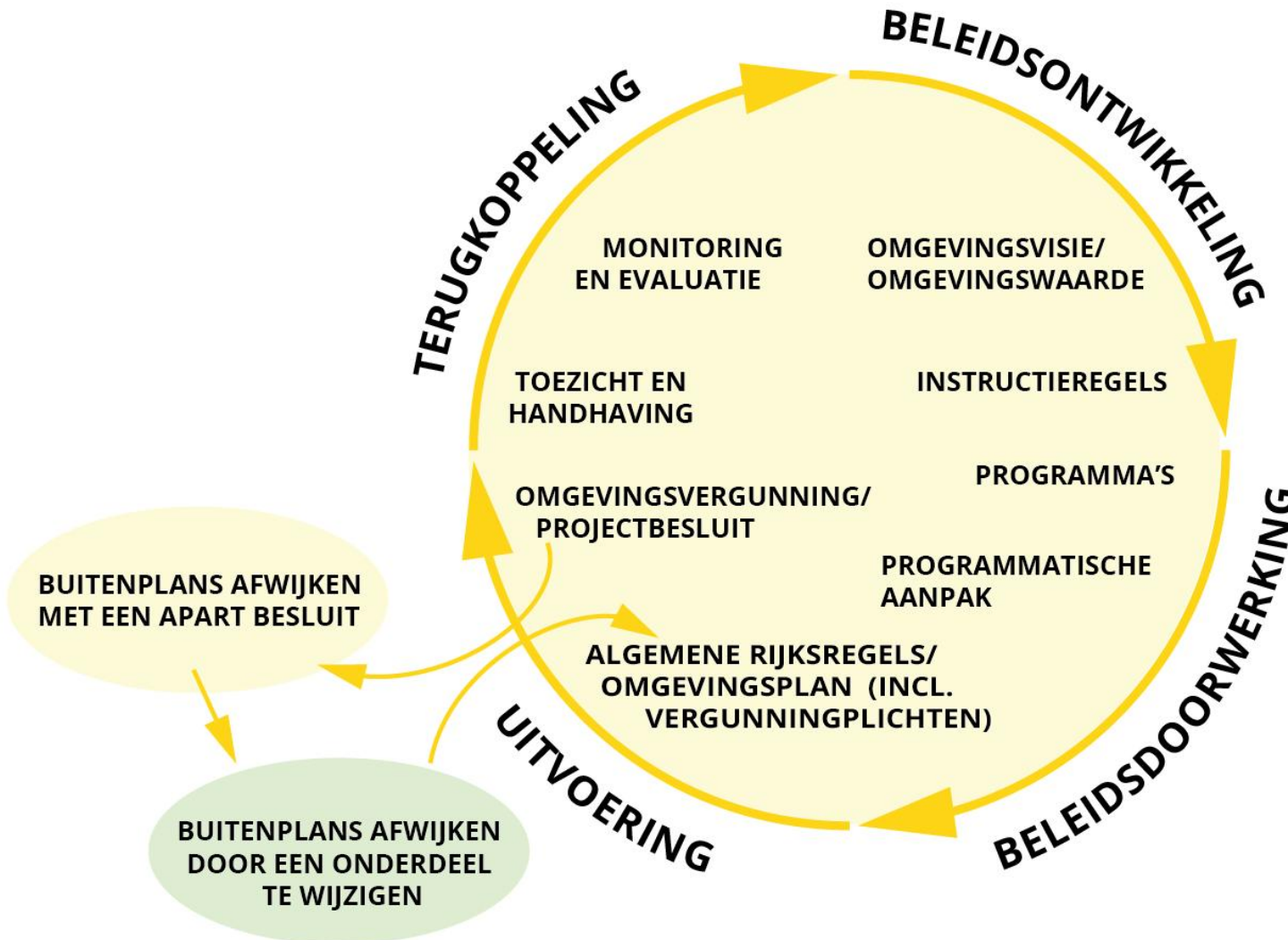
- (b) doelmatig **beheren, gebruiken en ontwikkelen** van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke

Opgaven:

- Circulaire economie/Kringlooplandbouw
- Van het gas af
- Minder stikstof
- Meer biodiversiteit
- Klimaatbestendig
- Toegankelijk voor iedereen
- Woningaanbod
- Migranten/inclusieve samenleving
- Positieve gezondheid/gezondheidsbescherming
- Defensie
-

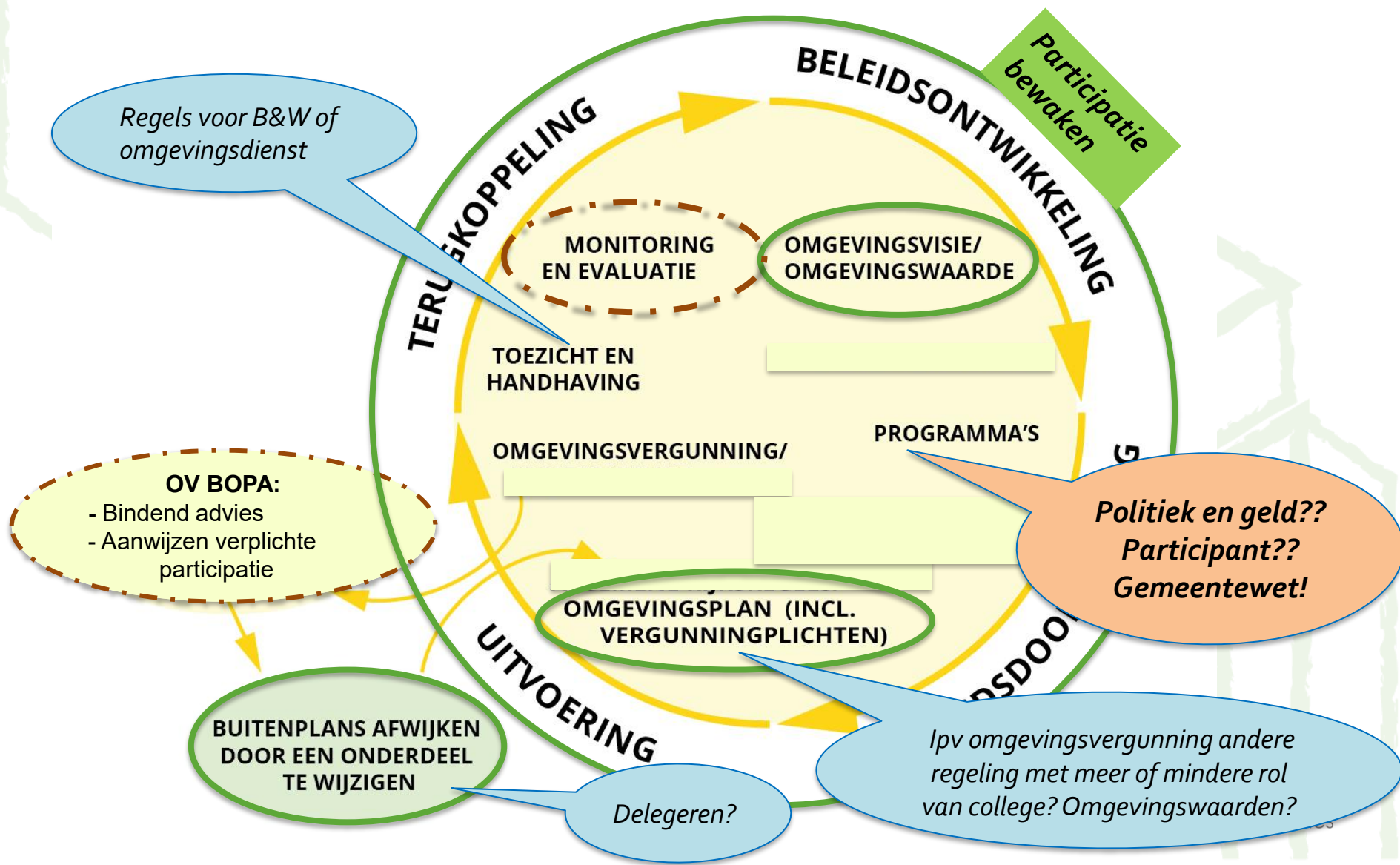
Hoe? Beleidscyclus = actieve opstelling overheid

Art. 2.1 lid 1:

- met het oog op de **doelen** van de wet,
- tenzij daarover specifieke regels (AMvB's, provinciale verordening) zijn gesteld

Bevoegdheid gemeenteraad

Instrumenten

- **Omgevingsvisie: gemeenteraad (verplicht)**
 - hoofdpijnen kwaliteit
 - hoofdpijnen voorgenomen ontwikkeling, gebruik, beheer, bescherming en behoud gemeente
 - hoofdzaken integrale beleid
- **Omgevingsprogramma's: B&W(soms verplicht)**
 - Beleidsuitwerking/beleidsregels thema, gebied of combi
 - Maatregelen
- **Omgevingsplan: regels**
 - ETFAL en dan afwegen gezondheidsbescherming
 - activiteiten
- **OV bopa: anticipatie op nieuwe ETFAL**
- **Handhavingsbesluiten**
- **Monitoren en evalueren**

Participatie

Dus

- Omgevingsvisie
 - Verplicht voor de hele gemeente = hoog abstractieniveau
 - Is wel hét instrument van de raad
 - Start van de beleidscyclus
 - Kan steeds weer op de agenda komen (actueel houden)
- Omgevingsprogramma
 - Niet verplicht vanwege uitgangspunt vertrouwen
 - Bevoegdheid college, niet meer van de raad!!
 - Vanuit gebruikersperspectief erg handig:
 - Maakt concreet wat college gaat doen
 - en hoe het college anderen gaat stimuleren om wat te doen.
 - Kan voor een dorp
 - Is dus heel interessant voor dorpsraad
 - Raad moet hierover politieke afspraken maken met het college.

Dan participatie

- **Definitie/doel:** «in vroegtijdig stadium betrekken van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden bij proces besluitvorming over een project of activiteit (NvT Ob)
 - Vroegtijdig = positief kunnen meedenken aan
- **Uitgangspunt = vertrouwen** (Toelichting Or, Stcrt. 2019, 56288, p. 307):
 - 'Om bestuursorgaan vrijheid te geven zelf het participatieproces in te richten en om ook in de toekomst flexibel te zijn: geen regels over de vorm van het participatieproces opgenomen.
 - Vertrouwen dat aanvrager/bevoegd gezag voor besluit benodigde participatie zo vormgeven dat bij het besluit alle betrokken belangen worden afgewogen.
 - Daarom beperkt verplicht gesteld, maar: niet verplicht wil dus niet zeggen dat het niet moet!!!

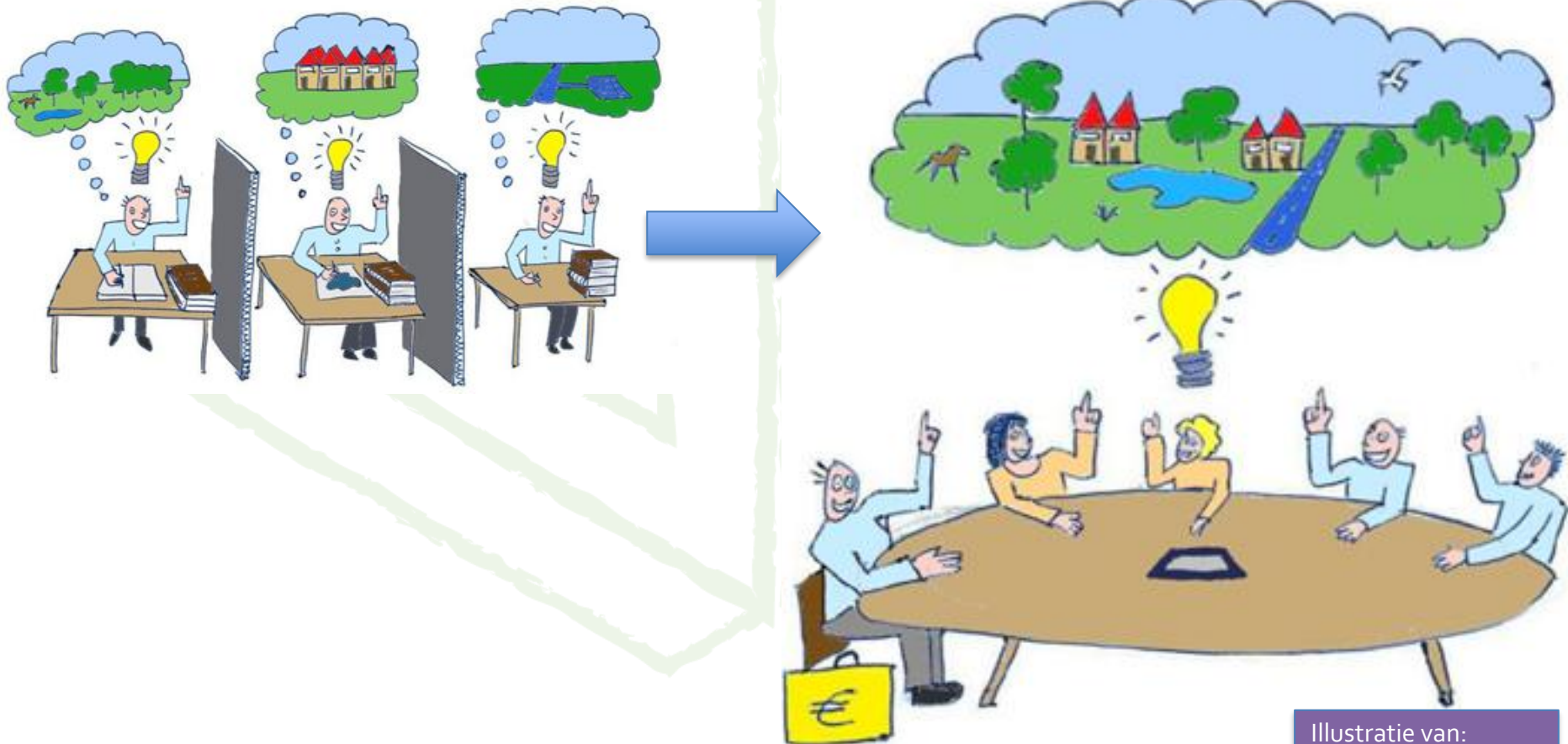
Cultuuromslag

(MvT Ow, NvT Ob, Toelichting Or)

- Burgers/bedrijven worden uitgedaagd zelf initiatieven te nemen met oog op kwaliteit leefomgeving
- Bestuurders/ambtenaren kijken met open blik naar leefomgeving in zijn geheel en werken anders:
 - Van nee-tenzij naar ja, mits
 - Van sectoraal benaderen naar integraal, gebiedsgericht benaderen
 - Van functies centraal, naar omgevingskwaliteiten en gezondheidsbescherming centraal.
- Participatie niet voor de vorm, wel de norm:
 - Geen afvinklijstje of protocol, maar maatwerk
 - Onderdeel onderzoeksplicht Awb voorbereiding besluiten
 - Middel om mensen te enthousiasmeren en mee te nemen
 - Vraagt om actieve houding/rol bestuursorganen en initiatiefnemers.

Oftewel....

Illustratie van:
Gerwin Gabry,
KuiperCompagnons

Van

Wat kenden we al?

- **Inspraak** op beleidsvoornemens (Gemeentewet)
- **Zienswijzen** op ontwerp besluiten en aanvragen (Algemene wet bestuursrecht)
- **Bezwaarschriften** op genomen besluiten (Awb).
- **Kenmerk = negatief reageren**
 - = overheid in de verdediging
 - = vaak juridisch gekleurd
 - = vaak een front van overheid + initiatiefnemer bij concrete besluiten
 - = leidt vaak tot weerlegging = ontevredenheid.

INSPRAAK NIET ALLEEN VOOR DE VORM

Nieuw: vroegtijdig!

- Kan per onderwerp verschillen: maatwerk
- Organisatie: bevoegd gezag of aanvrager bij vergunningen
- **Cultuuromslag:** van alleen negatief reageren op naar ook positief mee kunnen doen met en serieus genomen worden.
- **Doel:**
 - alle informatie ophalen
 - tbv betere besluiten en aanvragen
 - = hopelijk draagvlak (maar hoeft dus niet) en minder geschillen

Participatieproces vraagt om:

- = van te voren goed over nadenken:
 - Met wie?
 - Met welk doel?
 - Waarover?
 - Wanneer?
 - Hoe?
 - Vaardigheden?
- Per proces een aanpak kiezen
- Conform participatiebeleid Ow en participatieverordening Gw
- Zie tips Nationale Ombudsman, IPLO.nl, allerlei rapporten en tal van voorbeelden.

Belangrijk

Maak omgevingsscan: fysiek en sociaal!

- = bestaande kwaliteiten/o-situatie in kaart

Verwachtingenmanagement:

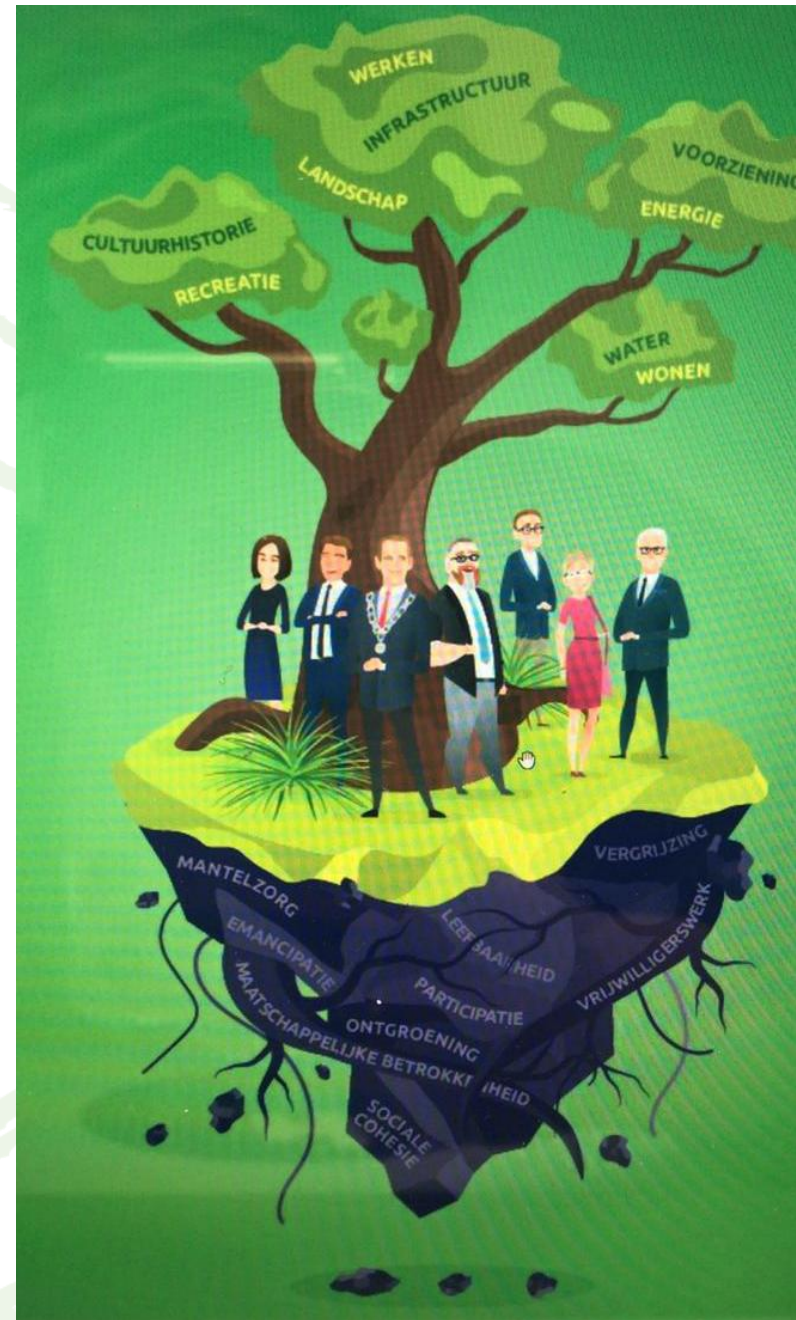
- Bepaal samen waardeoordeel o-situatie
- Duidelijke doelen vooraf aangeven (Ov)
- Draagvlak hoeft niet!
- Aanpak/proces uitleggen

Vroeg, zodat het zinvol is.

Laat mensen ook vertellen en dromen.

Gebruik de input: kom op alles terug.

Nodig begeleiders die het kunnen!!!

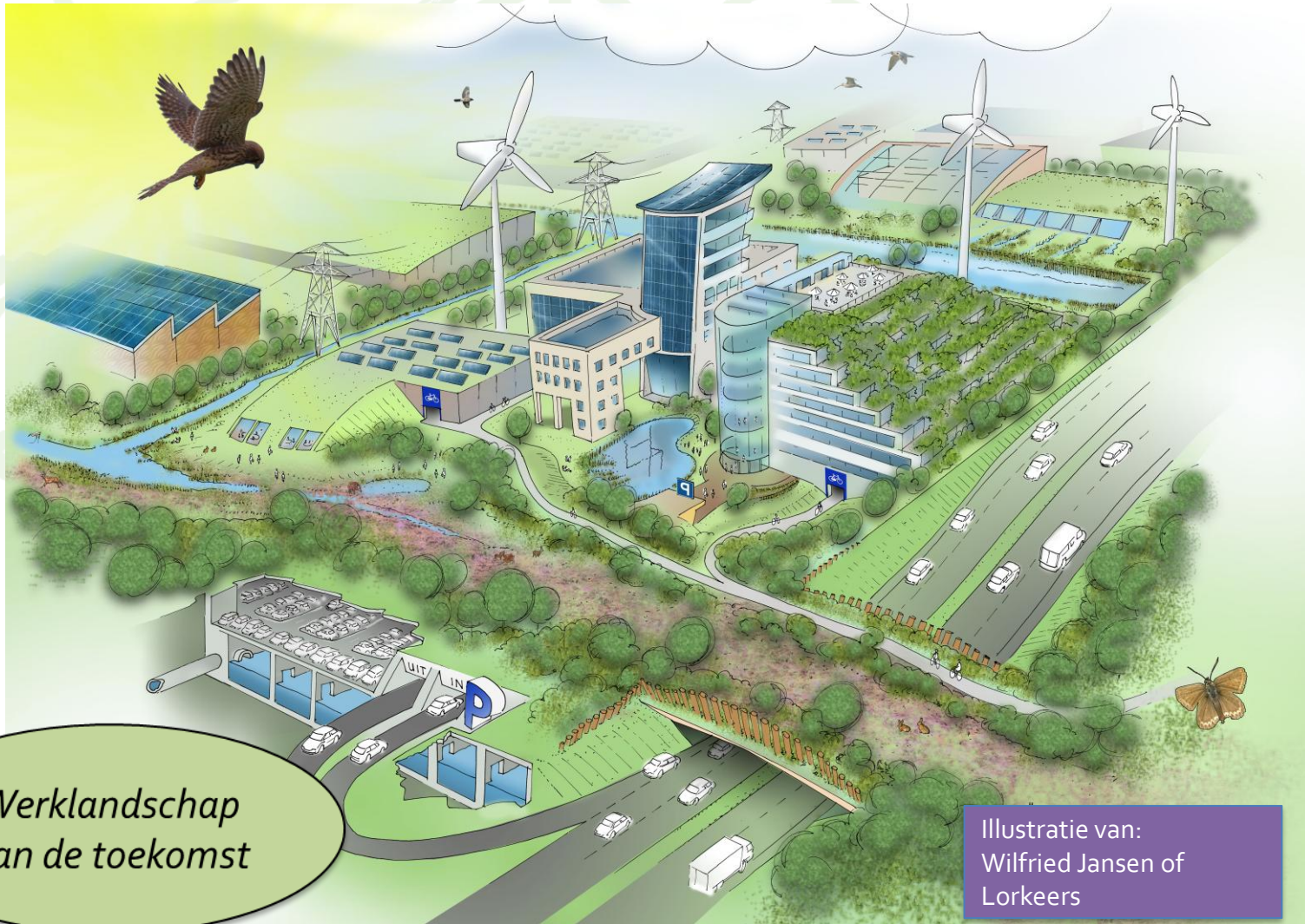

Kan een uitdaging zijn....

IK WEET IETS
VEÉÉEL LEUKERS!
WIE GAAT ER MEE
CO-CREËREN?

...maar mooi resultaat opleveren

Werklandschap
van de toekomst

Illustratie van:
Wilfried Jansen of
Lorkeers

Van der Schoot Advies

Zijn er nog vragen?

*Beleidsproces is grote
verandering. Komt niet
vanzelf goed!
Tip: beleidshuis bouwen*

Goed idee, die OW!

Slot

Rest ons...

... u allen een goede cultuuromslag toe te wensen!

info@vanderschootadvies.nl

